

MIKKELIN KALATALOUSALUEEN KOEKALASTUSHANKE SYKSY 2025

Kuva: Koekalastussaalista Kaihalasesta

RAUNO JAATINEN
ETELÄ-SAVON KALATALOUSKESKUS RY

1. JOHDANTO

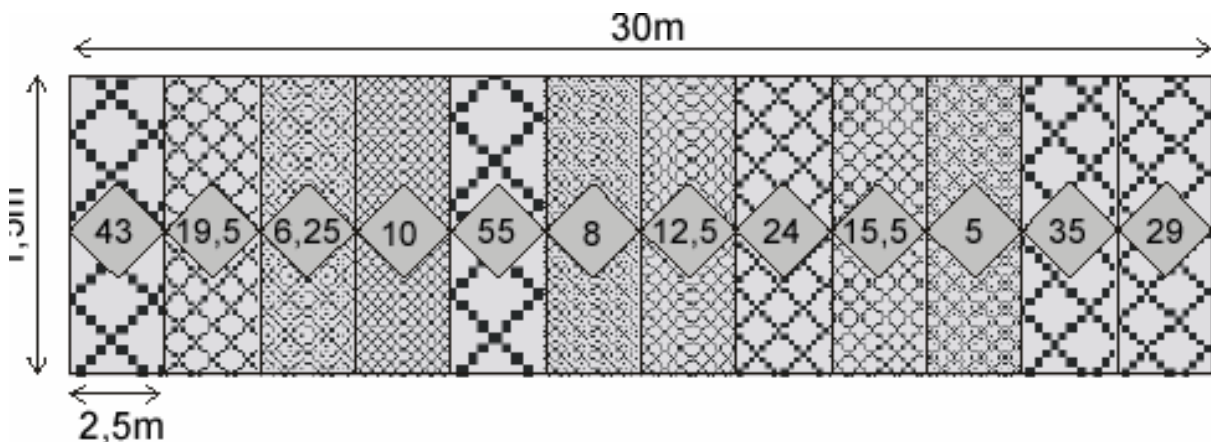
Kalatalouden suunnittelun pohjana tulisi olla tutkittu tieto. Tutkimuslaitokset eivät tätä tietoa nykyään juurikaan tuota, vaan tietoa tulee lähinnä erilaisten kalataloustarkkailujen ja hankkeiden kautta tai itse hankittuna. Tämä tilanne on myös Mikkeli-Luonteri kalatalousalueella.

Erilaiset koekalastukset ovat lisääntyneet merkittävästi viime vuosina. Sähkökoekalastuksia tehdään virtavesissä ja verkkokoekalastuksia seisovissa vesissä. Kalatalousalueella päätettiin kokeilla, saadaanko pienellä koekalastuksella selkoa järven kalastosta ja istutusten onnistumisesta. Hankkeelle haettiin ja saatiin kalatalouden edistämisvaroja.

2. MENETELMÄT

Koekalastukset toteutti Etelä-Savon kalatalouskeskus yhteistyössä paikallisten osakaskuntatoimijoiden kanssa. Koekalastuspaikoiksi valikoituivat Kaihlanen, jossa on arvioitu olevan hoitokalastustarvetta. Herajärvi, johon on istutettu runsaasti siikaa, Hanhijärvi, jonka kalastosta haluttiin tietoa, koska alueella on suunnittelussa laajoja hankkeita, jotka saattavat vaikuttaa veden laatuun ja kalastoon. Lisäksi kalastettiin Saarijärvessä, joka tuli kohteeksi osakaskunnan pyynnöstä. Koekalastukset tehtiin syys – lokakuussa, koska vedet olivat lämpimiä vielä elokuussa.

Koekalastuksia tehtiin virallisilla NORDIC-koekalastusverkoilla. Näissä verkoissa yhdessä 30 metriä pitkässä verkossa on 12 ei silmäharvuutta. Verkon korkeus on 1,5 metriä. Kuva verkon rakenteesta on esitetty kuvassa 1. Nordic verkoilla tehtyjen kalastusten tulokset kirjattiin koekalastusrekisteriin.

KUVA 1: Nordic-yleiskatsausverkon rakenne

Lisäksi Herajärvessä, Hanhijärvessä ja Saarijärvessä kalastettiin ns. harvoilla verkoilla, joiden silmäharvuus oli 50 – 60 mm. Näillä verkoilla tavoiteltiin siikoja ja kuhia, joita on istutettu ko. järviin.

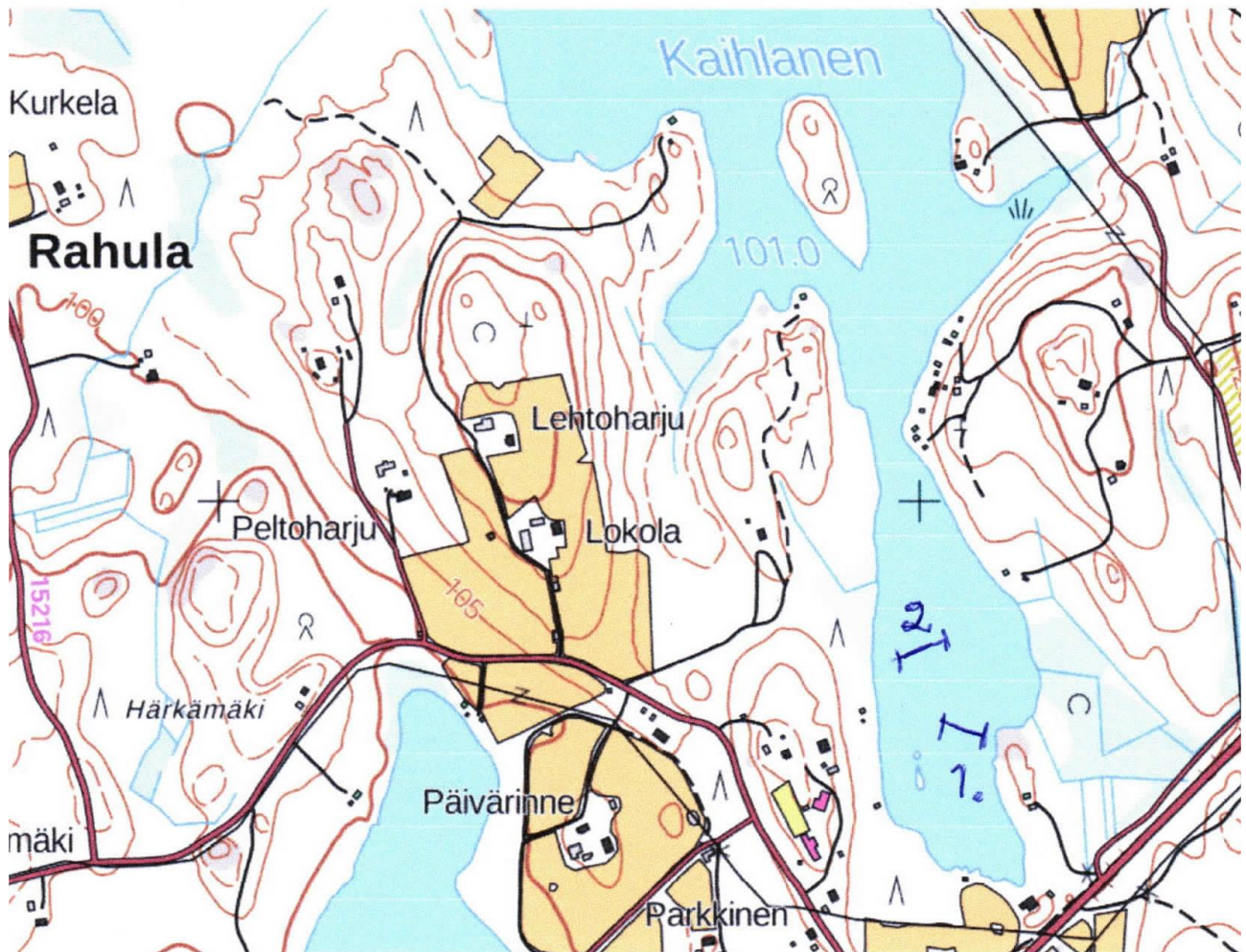
Kalastus tehtiin ns. pohjaverkoilla ja pyynti kesti noin 12 tuntia kerrallaan eli yön yli.

Nordic-verkoissa ollut saalis mitattiin silmäharvuuksittain niin, että jokaisesta kalasta mitattiin pituus ja paino. Pituus mitattiin millimetrin ja paino gramman tarkkuudella. Samoin harvoissa verkoissa olleet saaliskalat mitattiin yksilöllisesti.

3. TULOKSET

3.1 Kaihlanen

Kaihlasessa kalastettiin nordic-verkolla kahtena yönä. Kokemispäivät olivat 9. (1) ja 10.9. (2). Verkko oli kumpanakin yönä pyynnissä noin 12 tuntia.

Tulostettu Maanmittauslaitoksen palvelusta 29.9.2025.

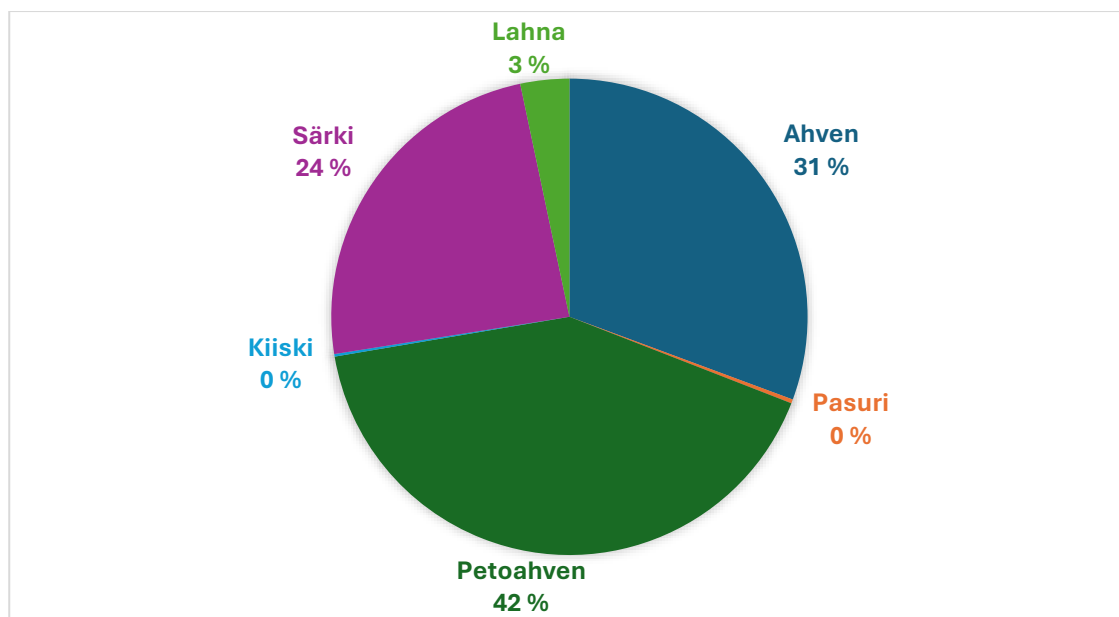
Kuva 2: Kalastuspaikat Kaihlasessa

Saalis oli kumpanakin yönä runsas eli yksikkösaaliit olivat 2905 ja 2280 grammaa. Näitä saaliita voidaan pitää varsin runsaina, vaikka kyseessä onkin rehevä vesistö. Saaliit lajeittain esitetään taulukossa 1:

Taulukko 1: Saaliit lajeittain Kaihlasessa

	9.9.2025			10.9.2025		
	Kpl	grammaa	keskipaino	kpl	grammaa	keskipaino
Ahven	38	783	20,6	31	806	26
Särki	58	841	14,5	25	413	16,5
Petoahven	3	1260	420	3	887	295,7
Pasuri	2	14	7			
Kiiski	1	7	7	1	2	2
Lahna				2	172	86
Yhteensä	102	2905		62	2280	

Lukumääräisesti särkiä ja ahvenia oli likimain yhtä paljon, mutta ahventen biomassa oli selvästi suurempi kuin särjillä. Normaalien ahventen keskipaino oli myös selvästi särkien keskipainoa suurempi. Huomioitavaa oli myös ns. petoahventen runsas määrä. Kummallakin kalastuskerralla verkoissa oli kolme suurta ahventa. Tämän perusteella voidaan olettaa, että alueella on runsaasti isoa ahventa. Lahnoja ja pasureita saaliissa oli ennalta odotettua vähemmän. Nordeic-verkko ei tosin ole erityisen hyvä pyydes lahnan sukuisille kaloille. Biomassalla mitattuna ahvenet olivat selkeä valtalaji.

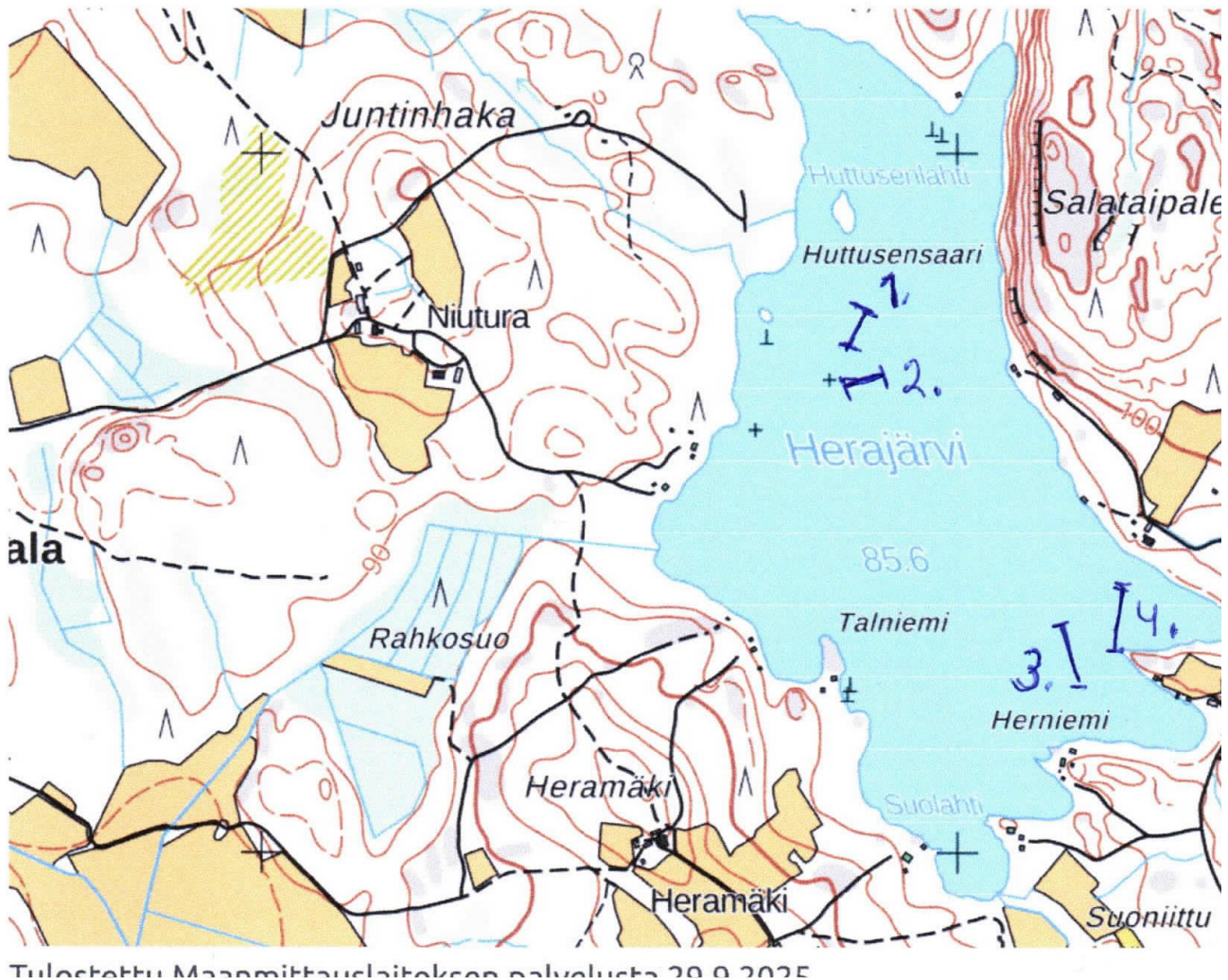

Kuva 3: Saaliin jakaantuminen Kaihlasessa painon perusteella

Tulosten perusteella Kaihlasessa ei ole merkittävää hoitokalastustarvetta, vaikka kalamassaa onkin paljon. Selkeä valtalaji oli ahven ja erityisesti on huomioitava isojen ahventen kohtuullisen suuri määrä. Toki on mahdollista tehdä hoitopyyntiä keväällä ja syksyllä, jolloin särki- ja lahnakalat ovat parveutuneet. Hoitokalastuksella ei todennäköisesti ole merkittävää vaikutusta veden laatuun, mikäli se ei ole todella mittavaa ja ulkoista kuormitusta ei saada pienennettyä merkittävästi.

3.2 Herajärvi

Herajärven verkkojen kokoemispäivät olivat 18. ja 19.9. Pyynnissä oli yksi nordic-verkko ja kaksi 50 – 60 mm verkkoa / yö. Kalastusaika oli noin 12 tuntia. Kalastuspaikat näkyvät kuvassa 4. 1 ja 2 tarkoittavat nordic-verkkojen paikkoja. Harvat verkot olivat paikoissa 3 ja 4.

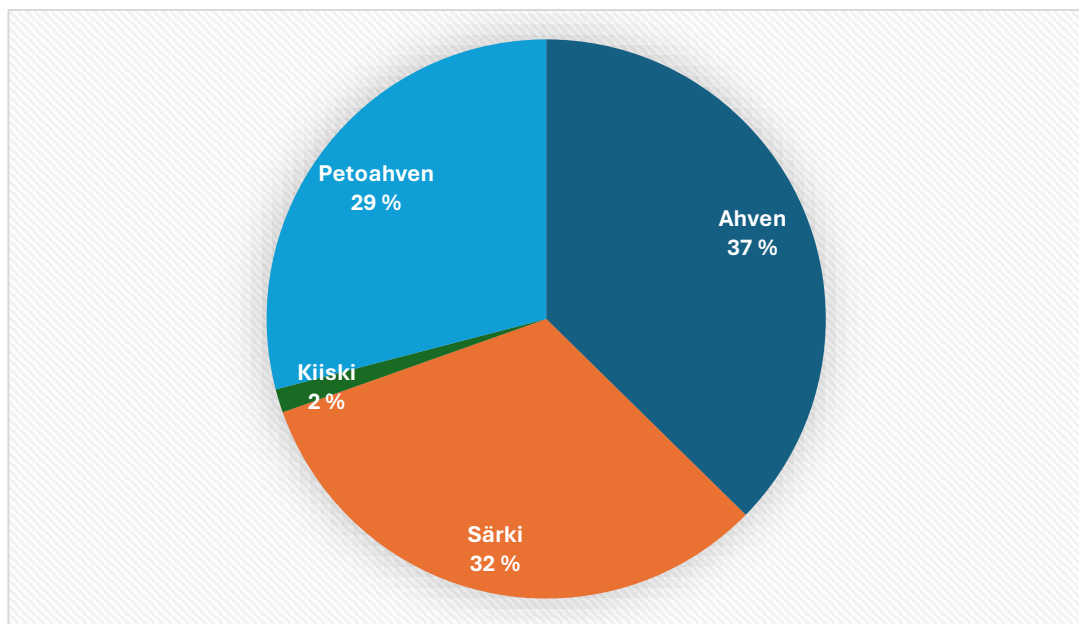
Kuva 4: Verkkojen sijainti Herajärvessä

Herajärveen on istutettu säännöllisesti planktonsiikaa. SÄHI-istutusrekisterin mukaan vuoden 2011 jälkeen siikoja on istutettu kuutena vuonna, yhteensä 3920 kpl. Vuosittainen istutusmäärä on ollut 270 – 1200 kpl. Paikallisten toimijoiden mukaan siikoja myös saadaan saaliiksi.

Nordic-verkoissa yksikkösaaliit olivat 1691 ja 901 grammaa. Yksikkösaalin on kohtuullisen niukka, joka on tyypillistä melko karulle vesistölle. Ensimmäisen yön saalista nosti huomattavan iso ahven, joka oli selvästi syönnöksellä alueella. Lukumäärällä mitattuna valtalaji oli ahven. Samoin oli myös painon perusteella mitattuna.

Taulukko 2: Nordic verkkojen saalis Herajärvessä 18. ja 19.9

	kpl	grammaa	keskipaino	kpl	grammaa	keskipaino
Ahven	49	640	13,1	31	291	9,4
Särki	13	323	24,8	22	480	21,8
Kiiski	1	4	4	5	30	6
Petoahven	1	724	725			
Yhteensä	64	1691		58	901	

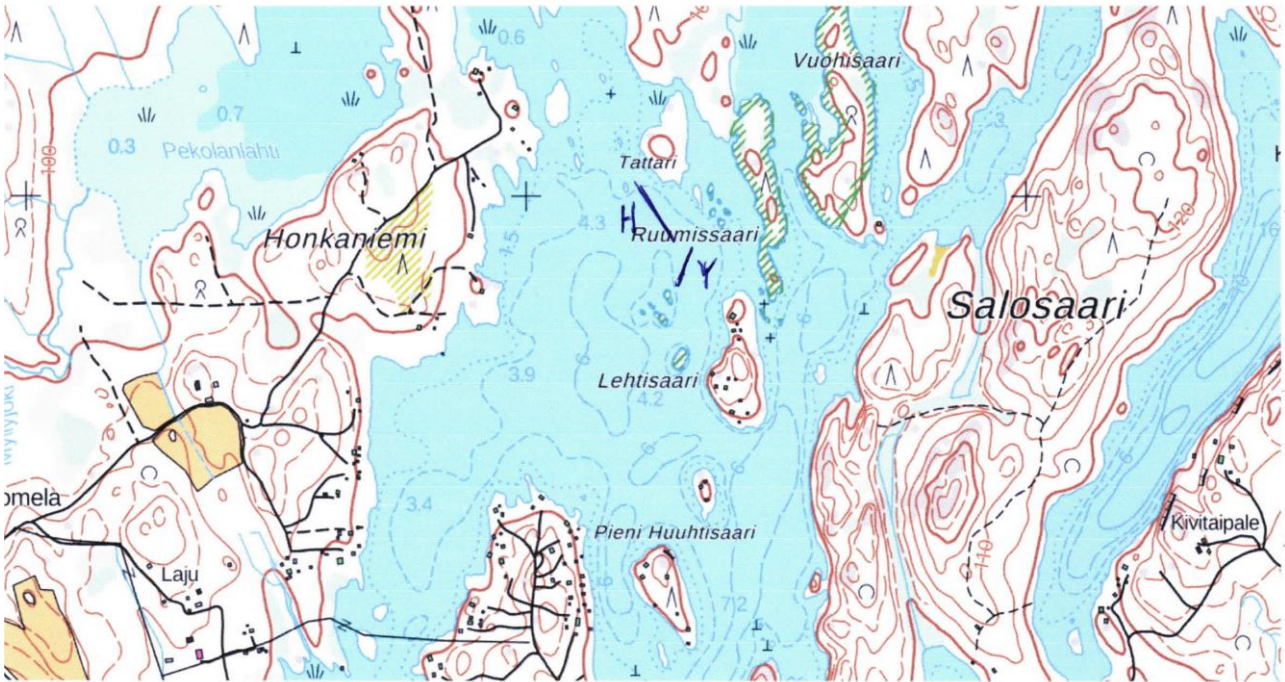

Kuva 5: Nordic-verkkojen saaliin jakaantuminen lajeittain (painon perusteella) Herajärvessä

Harvoissa verkoissa ei ollut saalista lainkaan. Herajärven kalastoa voidaan pitää ”normaalina” tämän pienen kalastuksen perusteella. Siioista ei saatu havaintoja, vaikka kalastajien ilmoituksen mukaan niitä vesistössä esiintyy. Hoitokalastukselle ei ole tarvetta ja siikaistutuksia voidaan edelleenkin jatkaa. Istutusten tuloksellisuutta tulee kuitenkin seurata.

3,3 HANHIJÄRVI

Hanhijärvessä pidettiin yhtä Nordic-verkkoa ja kolmea harvaa (50 – 60 mm) verkkoa yhden yön ajan. Verkkojen kokemispäivä oli 8.10.2025. Verkkojen sijainnit näkyvät kuvassa 6. Y tarkoittaa yleiskatsausverkkoa ja H harvoja verkkoja.

KUVA 6: Verkkojen sijainnit Hanhijärvessä

Hanhijärveen on istutettu melko paljon kuhaa. SÄHI-istutusreksiterin mukaan vuosien 2010 – 2024 välisen aikana kuhia on istutettu yhdeksänä vuonna. Istukkaiden kokonaismäärä noina vuosien on ollut 36 493 kpl. Suurin istutusmäärä on tehty vuonna 2012, jolloin istutettiin lähes 8500 kuhanpoikasta. Rekisterin mukaan kuhaistutuksia on vähennetty viime vuosina. Kalastajien kertoman mukaan järvessä on runsaasti kuhaa tällä hetkellä ja ne todennäköisesti myös lisääntyvät luontaisesti.

Koekalastuksen saalis oli erittäin pieni. NORDIC-verkon saalis oli kuusi kalaa, jotka painoivat yhteensä 223 grammaa. Harvoissa verkoissa oli kaksi lahnaa, jotka painoivat 800 ja 900 grammaa.

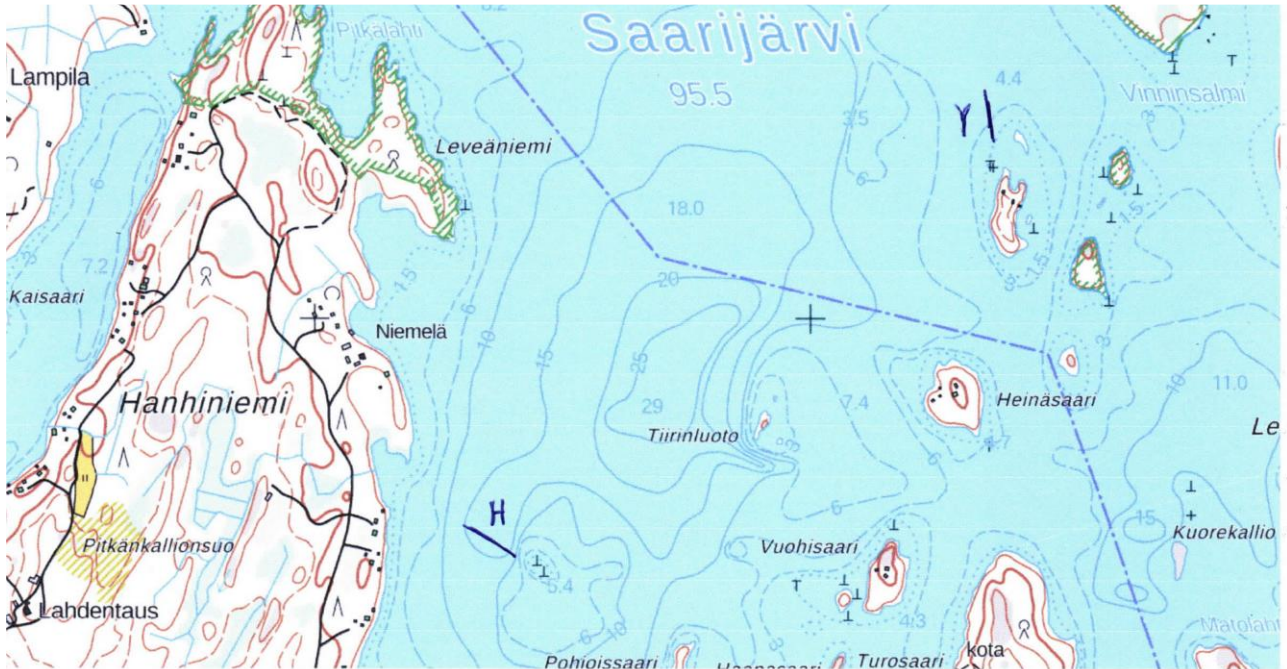
Taulukko 3: Nordic-verkon saalis Hanhijärvessä

	kpl	grammaa	keskipaino
Ahven	3	187	62,3
Särki	3	18	6
Lahna	1	18	18

Ahven oli valtalaji nordic-verkon saaliissa. Huomioitavaa oli, että lahnoja oli sekä harvoissa että nordic-verkossa. Saaliit viittaavat siihen, että järven oletettavan vahva kuhakanta harventaa varsin tehokkaasti muuta kalastoa. Lahna selviää muotonsa takia kuhien predaatiosta muita lajeja paremmin. Tarkemman analyysin tekeminen edellyttäisi lisää koekalastuksia.

3.4 SAARIJÄRVI

Saarijärvessä pidettiin yhtä Nordic-verkkoa ja kolmea harvaa verkkoa 15-16.10 välisen yön ajan. Verkkojen sijainti näkyy kuvassa 7. Alueella oli koekalastuksen aikaan pyynnissä useampia verkkojatoja muilta kalastajilta.

Kuva 7: Verkkojen sijainti Saarijärvessä. Y = yleiskatsausverkko ja H = harvat verkot

Saarijärveen on istutettu kuhaa. SÄHI-reksiterin mukaan istutuksia on tehty noin joka toinen vuosi ja istutusmäärä on ollut noin 2000 kpl / vuosi. Kalastajien ilmoituksen ja verkkokalastuksen määrän perusteella kuhakanta on ilmeisesti kohtuullisen hyvä,

Nordic-verkon saalis oli 970 grammaa. Valtalaji oli ahven ja yksi ahven painoi 392 grammaa. Saalis oli keskinkertainen, eikä ilmennä hoitokalastustarvetta, vaan saaliin perusteella kalaston on melko ”normaali”.

Taulukko 4: Nordic-verkon saalis Saarijärvessä

	kpl	grammaa	keskipaino
Ahven	13	258	19,8
Särki	9	320	35,6
Petoahven	1	392	392

Harvoissa verkoissa oli 490 mm pitkä kuha, joka painoi tasan kilon. Lisäksi verkoissa oli lahna, joka painoi 920 grammaa. Kokonaisuutena saaliin perusteella järven kalastoa voidaan pitää hyvänä ja pyynnissä olleiden verkkoja määrästä päätellen, kuha kanta on melko hyvä.

Kuva 8: Koekalastussaalista Saarijärvestä. Hyvää kotimaista järvikalaa ruuaksi

4. YHTEENVETO

Hankkeen mukaisella pienelläkin koekalastuksella saadaan jonkinlainen kuva järven kalastosta. Tulokset olivat esim. Kaihlasan tapauksessa melko yllättäviä, mutta esimerkiksi Hanhi- ja Saarijärven tulokset olivat odotettuja, joskin hyvin pieniä.

Siika- ja kuhaistutusten onnistumista arvioitaessa tulee käyttää huomattavasti tätä enemmän normaaleja ko. lajien kalastuksessa käytettäviä verkkoja, jos halutaan saada luotettavimpia tuloksia ja esimerkiksi aineistoa kasvunmäärittäykseen.

NORDIC-yleiskatsausverkolla saadaan pienelläkin toistomäärällä jonkinlainen kuva järven kalastosta.

Vastaavan tyyppisiä pienimuotoisia hankkeita kannattaa ehdottomasti jatkaa, jos halutaan tietoa pienempien vesien tai isompien järvien tiettyjen osien kalastosta.

Hanke herätti suurta mielenkiintoa kaikilla järvillä, joilla sitä tehtiin. Suuret kiitokset hankkeessa mukana olleille talkoolaisille.